

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3070/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.164/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (Litresits Ügyvédi Iroda) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.164/2020/4. számú ítéletének a Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.20968/2020/8. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal történő alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a 28. cikkének és – indítványa kiegészítésében – az M) cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] A támadott ítéleteket a bíróságok az indítványozó által elsődlegesen szerződészegésből eredő, másodlagosan hibás teljesítéssel okozott kár megfizetése, harmadlagos kereseti kérelme alapján pedig jótállási igény érvényesítése iránt megindított perben hozta. Az indítványozó az általa az alperestől vásárolt dízel üzemű gépkocsinak a nem megfelelő minőségű (legalább részben biodízelt is tartalmazó) üzemanyag használata okán bekövetkezett meghibásodásával összefüggésben felmerült igénye érvényesítése érdekében fordult a bírósághoz. Az indítványozó érvelésének alapja a per során az volt, hogy álláspontja szerint az eladótól nem kapott megfelelő tájékoztatást a gépkocsi üzemeltetésére alkalmas üzemanyagokról, illetve, hogy e tekintetben a jármű kezelési útmutatója is ellentmondásos előírásokat tartalmazott. A per során megállapítást nyert, hogy a gépkocsi meghibásodását a nem megfelelő üzemanyag okozta. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségének nem tett teljes körűen eleget, továbbá hogy a több év használatot és mintegy 60.000 kilométer megtételét követően előállt meghibásodás bekövetkeztében az indítványozó magatartása is közrehatott, kármegosztás keretében a perbeli követelés 50 %-os arányában a felek között kármegosztást alkalmazott.
- [5] Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben, kérve annak alaptörvény-ellenessége elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal történő megállapítását és megsemmisítését. Kiegészített indítványában felidézte a per során is előadott érvelését a kérdéses időszakban a kiskereskedelmi forgalomban megvásárolható dízel üzemanyagok összetételével és az azokra vonatkozó szabványokkal, valamint a kezelési útmutatóban a jármű biztonságos üzemeltetéséhez szükséges üzemanyagra vonatkozó részének szerinte fennálló ellentmondásossága kapcsán. Utalt továbbá az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatának lényegesebb megállapításaira, továbbá indítványa kiegészítésében az Európai Unió joggyakorlatának ezen alapvető jogra vonatkozó egyes megállapításaira, valamint az Alaptörvény M) cikkének a támadott döntés(ek) által szerinte szintén előidézett sérelmére is. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, és emellett a józan ésszel ellentétes, hogy a bíróság olyan szabványt vett figyelembe ítélete meghozatala során, amely a gépkocsi meghibásodásakor még nem volt érvényes.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [7] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése, 28. cikk]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [9] A XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmével kapcsolatos indítványozói hivatkozás tekintetében ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen rendelkezés (az ártatlanság vélelme) – azon túlmenően, hogy e tekintetben az indítvány és annak kiegészítése sem tartalmaz semmilyen érvelést –, mint büntető eljárásokra vonatkozó alaptörvényi előírás a jelen (polgári peres) ügy tárgyával nem hozható összefüggésbe. Szintén a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés az alapügy közötti összefüggés (és az idevágó indítványozói érvelés) hiányát állapította meg az Alkotmánybíróság az M cikk (1) bekezdése tekintetében.
- [10] Ezen felül indítvány és annak kiegészítése az Alaptörvény M cikk (2) bekezdésében és 28. cikkében foglaltakra nézve is tartalmaz hivatkozást. Ezen alaptörvényi rendelkezésekre nézve az Alkotmánybíróság már korábban megállapította, hogy nem tartalmaznak alaptörvényben rögzített jogot és ezért ezen rendelkezések sérelmére alkotmányjogi panasz sem alapítható. Az indítványozó ezen hivatkozásaival összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint: „Az [...] Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jogoknak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettjei nem az indítványozók, nem biztosítanak számukra jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}” {3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság az indítványozók által előadott érveket mindezekre tekintettel kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben értékelhette az eljárása során.
- [12] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [13] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadványok is utalnak, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [14] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [15] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem foglalhatott állást azon kérdések kapcsán, amelyek azzal állnak összefüggésben, hogy a perben érintett gépjármű rendeltetésszerű üzemeltetése a kérdéses időszakban rendelkezésre álló és kiskereskedelmi forgalomban is

kapható üzemenyagtípusokra tekintettel biztosítható volt-e; a járműbe tankolható üzemenyaggal kapcsolatos külön forgalmazói tájékoztatás szükséges lett volna-e, vagy az a konkrét esetben a kezelési könyv átadásával megvalósult-e; vagy, hogy az ügyben a bíróságok által vizsgált adásvétel kapcsán az eset összes körülményeire tekintettel valóban felmerül-e szerződésszegés vagy hibás teljesítés; illetve, hogy mi volt, vagy mi lett volna az eladó jótállási kötelezettségének pontos tartalma a konkrét eset kapcsán.

- [16] Az Alkotmánybíróság emellett megállapította azt is, hogy az utóbb említett két kérdés, vagyis a másodlagos és harmadlagos kereset kérdésében a másodfokú bíróság arra tekintettel nem foglalt állást, hogy az indítványozó elsődleges kereseti kérelmének – e tekintetben megváltoztatva az elsőfokú döntést – részben helyt adott; igaz, annak kapcsán a mérlegelt döntése során arra a megállapításra jutott, hogy a kár bekövetkeztében az indítványozónak az évek során tanúsított magatartása is közrehatott; ezért rendelkezett a kárfelelősségnek a sérelmezett ítéletben rögzített megosztásáról. Az ezen kérdésekben való döntéshozatal ugyanakkor olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amelyek tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást, az indítványozó mindezekkel kapcsolatban előadott érvei pedig valójában az eljáró bíróságok szakjogi kérdés(ek)ben történő állásfoglalásának felülbírálatára irányulnak. Mivel azonban ezek eldöntése a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság e kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.
- [17] A támadott döntésekben ugyanakkor az eljáró bíróságok ezen kérdésekben állást foglaltak; és az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében a jogvitát eldöntötte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a támadott ítéletében ezen – az elsőfokú ítélethez képest egyébként az indítványozó számára kedvezőbb tartalmú – döntése indokairól, a figyelembe vett bizonyításokról, valamint a mellőzött indítványozói érvekről, kérelmekről és a mellőzés indokairól számot adott.
- [18] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítélet kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottnan felvethette volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]]. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” [lásd 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat].
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [20] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.

[22] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában – és részben a 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, illetve az 56. § (1b) bekezdés *b*) pontjában – írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/649/2021.

